

รายงานวิจัย

เรื่อง

อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษา
หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ผู้มีงานทำแล้ว สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
จังหวัดพิษณุโลก

The Rate of Return to Investment in Education of Students in Occupation
in 2-years Course Rajabhat Institute Pibulsongkram Changwat Phitsanulok

ปรัชญา สังข์สมบูรณ์
บธ.ม. (บริหารธุรกิจ)
คณะวิทยาการจัดการ

2545

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

หัวข้อวิจัย	อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษา หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ผู้มีงานทำแล้ว สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก
ชื่อผู้เขียน	นายปรัชญา สังข์สมบูรณ์
คณะ	วิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
ปีการศึกษา	2544

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ผู้มีงานทำแล้ว สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประการได้แก่ ประการแรก เพื่อศึกษาต้นทุนค่าใช้จ่ายจริง และอัตราผลตอบแทนของผู้มีงานทำที่เข้าศึกษาต่อหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปีหลังอนุปริญญาของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม และประการที่สอง เพื่อเปรียบเทียบการลงทุนทางการศึกษากับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังหลังจบการศึกษาของผู้มีงานทำที่เข้าศึกษาต่อหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปีหลังอนุปริญญาในแต่ละคณะของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

การวิจัยนี้เริ่มจากการศึกษาข้อมูลที่สำคัญด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified random sampling) โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปีหลังอนุปริญญาที่มีงานทำแล้วจำนวน 224 คนจาก 5 คณะ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยตารางร้อยละ แผนภูมิสัดส่วนและแนวโน้มส่วนกลางต่างๆ แล้วจึงคำนวณหาค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล และผลตอบแทนที่ได้รับอยู่ในขณะนี้ จากนั้นจึงจะนำข้อมูลดังกล่าวมาหาอัตราผลตอบแทนโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นต่อไปนี้

$$\{ \text{ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยในการเรียน} + \text{ค่าเสียโอกาสจากการทำงาน} \} = \{ \text{รายได้ส่วนเพิ่มเมื่อจบการศึกษา} \}$$

$$(1+r)^{t_1}$$

$$(1+r)^{t_2}$$

เมื่อ r แทนอัตราลด หรืออัตราผลตอบแทนการลงทุน

t_1 แทนระยะเวลาตั้งแต่เริ่มศึกษาจนจบการศึกษาตามหลักสูตร

t_2 แทนระยะเวลาทำงานตั้งแต่จบการศึกษาจนพ้นช่วงระยะทำงาน

จากนั้นนำค่าอัตราผลตอบแทนที่ได้มาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความคุ้มทุนเมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนในด้านอื่น

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างนักศึกษาเริ่มทำงานโดยใช้วุฒิการศึกษาเดิมได้รับเงินเดือนเมื่อเริ่มต้นทำงานครั้งแรกเฉลี่ย 5,018.35 บาท และปัจจุบันได้รับเงินเดือนในขณะที่ศึกษาอยู่เฉลี่ย 8,057.14 บาท ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีต้นทุนส่วนบุคคลในการศึกษารวมเฉลี่ย 27,375.73 บาทต่อปีการศึกษา โดยใช้จ่ายในไปในการลงทะเบียนเรียนและค่าธรรมเนียมที่เก็บโดยสถาบันเฉลี่ย 12,534.95 บาทต่อปี และใช้จ่ายในส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกเหนือจากที่จ่ายให้สถาบันเป็นเงินเฉลี่ย 15,115.74 บาทต่อปี เมื่อนำไปคำนวณหาอัตราผลตอบแทนการลงทุนในการศึกษาในหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี พบว่าเท่ากับร้อยละ 20.48 โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 19 คนที่ได้รับผลตอบแทนในปัจจุบันสูงกว่าผลตอบแทนที่จะได้รับเมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรีอยู่แล้ว คณะที่ได้รับอัตราผลตอบแทนสูงที่สุดได้แก่คณะครุศาสตร์มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 27.37 รองลงมาได้แก่คณะวิทยาการจัดการมีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 21.78 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 18.53 ส่วนโครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 16.33 และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีอัตราผลตอบแทนต่ำที่สุดคือร้อยละ 10.01 โดยที่อัตราผลตอบแทนทุกคณะมีค่าสูงกว่าอัตราผลตอบแทนของนักศึกษาในสาขาการศึกษาภาคปกติ เนื่องจากมีต้นทุนค่าเสียโอกาสต่ำกว่า ทั้งยังสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในช่วงเวลาที่ทำการวิจัยจึงถือได้ว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า

Research Title	The Rate of Return to Investment in Education of Students in Occupation in 2-years Course Rajabhat Institute Pibulsongkram Changwat Phitsanulok
Author	Mr. Praj-ya Sungsomboon
Department	Faculty of Management Science
Academic year	2001

Abstract

The Rate of Return to Investment in Education of Students in Occupation in 2-years Courses Rajabhat Institute Pibulsongkram Changwat Phitsanulok had two key aims. The first aim was to find the actual private cost of education and the rate of return which was invested by working students in 2-years courses. And the second aim was to compare the rate of return to investment in 2-years courses of each faculty in Rajabhat Institute Pibulsongkram , Changwat Pitsanulok.

The data sampling had been carried out with stratified random method and questionnaires. During academic year 2000, 224 students in occupation from 5 faculties had been interviewed. Then, the data was analyzed to find the average private cost of studying and the average income while studying. Finally, the rate of return had been calculated from the model below.

$$\frac{\{\text{Total private cost of education} + \text{Opportunity cost in job}\}}{(1+r)^{t1}} = \frac{\{\text{Marginal income when graduate}\}}{(1+r)^{t2}}$$

when	r	Discount rate or rate of return
	t1	Time period of course (2 years)
	t2	Time period from graduated year until retired (60)

First of all, the study was revealed that samples had earned 5,018.35 baht per month in first jobs which applied by earlier level. Then their salaries increased to 8,057.14 baht per month while studying. Moreover, in one year, a student invested in education 27,375.73 baht consisting of the tuition fee 12,534.95 baht and the other expenses related to the course 15,115.74 baht. Finally, it was found that the rate of return to Investment in education of students in all 2-years part-time courses was 20.48%. With each faculty following;- rate of return in 2-years courses of Faculty of Education, Faculty of Management Science, Faculty of Science and Technology, Faculty of Industrial Technology and Faculty of Humanity and Social Science were 27.37%, 21.78%, 18.53%, 16.33% and 10.01% by descending. In brief, the rate of return to Investment in education of students in occupation in 2-years courses was higher than the interest rate of Thai commercial banks and also higher than the rate of return from other business investments in general.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยการสนับสนุนทุนวิจัยจากงบประมาณรายได้ของสถาบัน
ราชภัฏพิบูลสงคราม ประจำปีการศึกษา 2544 และสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากคณะผู้
บริหารสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามที่ให้โอกาส ขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ
แก้ไข รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ให้ความสะดวกและสนับสนุนเป็นอย่างดีตลอดมา ผู้เขียนขอขอบคุณ
เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ พี่ๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนในทุกทางเสมอ
และขอขอบคุณคุณวราลักษณ์ เขียววาท ผู้ที่ช่วยให้อุปสรรคของระยะทางไกลคลี่คลายลงได้
ตลอดมา

นายปรัชญา สังข์สมบุรณ์

30 กันยายน 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย	1
1.2 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ	2
บทที่ 2 แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง	3
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	11
3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	11
3.2 ขั้นตอนการวิจัย	12
3.3 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	12
3.3.1 แบบจำลองอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ จากการลงทุนในการศึกษา	12
3.3.2 แบบจำลองอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่มีต่อส่วนบุคคล และอัตราผลตอบแทนที่มีต่อสังคม	14
3.4 ช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	15
3.5 สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล	15

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	16
4.1 ลักษณะทั่วไปของข้อมูล	16
4.2 รายได้และผลตอบแทน	18
4.3 ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษา	22
4.4 อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา	24
บทที่ 5 บทสรุป	26
5.1 สรุปผล	26
5.2 อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	27
บรรณานุกรม	29
ภาคผนวก	31
ก. ตัวอย่างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์	32
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.2 ผลการคำนวณอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่สังคมได้รับ จากการลงทุนทางการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2513 – 2534	10
ตารางที่ 4.1 แสดงระดับเงินเดือนเริ่มต้นและระดับเงินเดือนในปัจจุบันเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ	20
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในส่วนต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ	23
ตารางที่ 4.3 แสดงอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลจากการลงทุนในการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ	24

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ รายได้ และระดับการศึกษา	6
แผนภูมิที่ 4.1 แสดงสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	16
แผนภูมิที่ 4.2 แสดงสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะที่ศึกษา	16
แผนภูมิที่ 4.3 แสดงสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปีที่เข้าศึกษา	17
แผนภูมิที่ 4.4 แสดงสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ	17
แผนภูมิที่ 4.5 แสดงสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดภูมิลำเนา	18
แผนภูมิที่ 4.6 แสดงสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมวดอาชีพ	19
แผนภูมิที่ 4.7 แสดงสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพในงานปัจจุบัน	19
แผนภูมิที่ 4.8 เปรียบเทียบระดับเงินเดือนเริ่มต้นและปัจจุบันที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ	20
แผนภูมิที่ 4.9 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามประสบการณ์ทำงาน	21
แผนภูมิที่ 4.10 เปรียบเทียบสัดส่วนค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	22

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย

เป็นที่ทราบมานานแล้วว่าการศึกษาคือกระบวนการสร้างและสะสมทุนทางปัญญา ความรู้ และทักษะแก่มนุษย์ ซึ่งจะเป็นที่มาของวิทยาการต่างๆ การศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอย่างยิ่ง จนอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาที่สูงขึ้น จะทำให้มูลค่าของทุนมนุษย์ (Human capital) สูงขึ้นด้วย เพราะองค์ประกอบที่เกิดขึ้นจากผลการศึกษาสามารถนำมาเป็นตัวบ่งชี้ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศได้

การจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ ในสังคมด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านประชากร เศรษฐกิจ ศาสนา วัฒนธรรม สังคม หรือการเมือง การเลือกวิธีการ (Approach) ที่ใช้ในการจัดการการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญไม่ว่าจะเป็น วิธีการคำนึงถึงการตอบสนองความต้องการทางสังคม (Social demand approach) วิธีการใช้หลักความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน (Manpower requirement approach) หรือวิธีการใช้หลักผลตอบแทนจากการลงทุน (Rate of return approach) โดยทั้งสามวิธีการต่างมีมุมมองที่แตกต่างกัน สองวิธีการแรกเป็นการกำหนดนโยบายผลิตผู้จบการศึกษาตามภาวะตลาดแรงงานหรือตามนโยบายจากเจ้าหน้าที่ระดับสูง วิธีสุดท้ายจะเป็นการจัดการศึกษาโดยการวัดเป็นตัวเงินลงทุนเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่จะได้รับแบบเศรษฐศาสตร์ที่ผู้ต้องการเข้าศึกษาต้องนำมาใช้ตัดสินใจเอง อันเป็นวิธีที่อยู่ในความสนใจสำหรับการวิจัยครั้งนี้

อัตราผลตอบแทนการลงทุน (Internal rate of return) ทางการศึกษา หมายถึง อัตราดอกเบี้ย (Interest rate) หรืออัตราลด (Discount rate) ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบัน (Present value) ของค่าใช้จ่ายรวมที่ใช้ในการศึกษาเฉลี่ยของนักเรียนรวมกับค่าเสียโอกาสที่จะได้รับรายได้จากทำงานในช่วงที่ต้องศึกษา มีค่าเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของรายได้หรืออัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับเพิ่มขึ้นเมื่อจบการศึกษาตลอดช่วงการทำงานที่เหลืออยู่

ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้ที่มีงานทำอยู่แล้วจะสามารถตัดสินใจลงทุนศึกษาต่อเพื่อเพิ่มมูลค่า (Value added) ให้แก่ตนเองได้จากการประเมินผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ (Expected return) ล่วงหน้าเมื่อจบการศึกษา โดยเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายที่สถาบันฯและผู้เรียนประเมินไว้เบื้องต้นกับการทำงานหรือการลงทุนอื่นที่ทราบอัตราผลตอบแทนเพื่อที่จะเลือกลงทุนได้อย่างคุ้มค่า อีกทั้ง

สถาบันยังสามารถนำข้อมูลที่ได้มาปรับอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจอีกด้วย

1.2 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนส่วนบุคคล ของนักศึกษาเฉพาะที่มีงานทำอยู่แล้วขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปีหลังอนุปริญญาของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทน และสารสนเทศต่างๆ เช่น อัตราดอกเบี้ย ค่าแรงขั้นต่ำ หรือค่าธรรมเนียมต่างๆ เป็นข้อมูลอ้างอิงในช่วงที่ทำการศึกษาในพื้นที่ที่ศึกษาเท่านั้น

การคำนวณอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนส่วนบุคคลในการวิจัยนี้ ไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยการว่างงาน หรือการลาออกกลางคันในระหว่างการศึกษา และถือว่านักศึกษาทุกคนได้รับการปรับผลตอบแทนตามวุฒิการศึกษาที่ได้รับหรือ หางานใหม่ทันทีหลังจากจบการศึกษา

1.3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาด้านทุนค่าใช้จ่าย และอัตราผลตอบแทนที่ได้รับของผู้มีงานทำที่เข้าศึกษาต่อหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปีหลังอนุปริญญาของนักศึกษาแต่ละคณะของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
2. เพื่อเปรียบเทียบการลงทุนทางการศึกษา กับอัตราผลตอบแทนที่จะได้รับหลังจบการศึกษาของผู้มีงานทำที่เข้าศึกษาต่อหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปีหลังอนุปริญญาของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

1.4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในการศึกษาในแต่ละหลักสูตรให้เหมาะสมขึ้น
2. เป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้สัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจ

บทที่ 2 แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ผู้มีงานทำแล้ว สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก มีพื้นฐานมาจากแนวคิดด้านต้นทุนทางการศึกษาและผลตอบแทนจากการทำงาน รวมถึงงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาที่ผ่านมาแล้วดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแนวคิดหลัก 3 ด้าน ได้แก่แนวคิดในเรื่องทุนมนุษย์ แนวคิดการคำนวณต้นทุนทางการศึกษา และแนวคิดเรื่องผลตอบแทนจากการทำงาน ดังจะกล่าวโดยย่อได้ดังนี้

2.1.1 แนวความคิดเรื่องทุนมนุษย์⁵

แนวคิดเริ่มต้นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ทฤษฎีทุนมนุษย์ ที่เห็นว่าคนเป็นส่วนสำคัญที่สุดของระบบเศรษฐกิจ ในฐานะที่คนเป็นผู้สร้างอุปสงค์หรือความต้องการต่อสินค้าและบริการที่ระบบเศรษฐกิจสามารถผลิตขึ้นได้ ในขณะที่เดียวกันเมื่อพิจารณาถึงการผลิตในระบบเศรษฐกิจก็พบว่าปัจจัยการผลิต 4 ประการคือ วัตถุดิบ แรงงาน ทุนและผู้ประกอบการ นั้น มีคนเป็นองค์ประกอบสำคัญ 2 ใน 4 ประการ คือ แรงงานและผู้ประกอบการ ดังนั้นจึงอาจเรียกได้ว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนสำคัญที่สุดในกระบวนการผลิต และมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยตรง

ทุน ตามแนวคิดเชิงเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรมระดับมหภาค หมายถึง กำลังผลิตของสินค้าผู้ผลิต (Producer goods) ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติและที่เป็นสินค้าที่มนุษย์ผลิตขึ้น ดังนั้นทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นปัจจัยการผลิตที่อาจสร้างขึ้นได้โดยใช้ต้นทุนค่าใช้จ่ายจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจ

⁵ บุญคง พินวางสิทธิ์. เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ .(โอเอสพริ้นท์ติ้งเฮ้าส์. กรุงเทพฯ; 2534) หน้า

ทำให้มูลค่าของทุนนั้นเปลี่ยนไป โดยสิ่งที่แฝงอยู่ในตัวคนนั้นเรียกว่า ทุนมนุษย์ ซึ่งหมายถึง ส่วนของความสามารถในการผลิตทางเศรษฐกิจที่แฝงอยู่ในรูปของนามธรรม ได้แก่ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะ ฝีมือและสุขภาพพลานามัย เป็นต้น ดังนั้นหากมองคนเป็นทุนประเภทหนึ่ง ย่อมสามารถเปลี่ยนแปลงค่าของทุนมนุษย์ได้โดยอาจเพิ่มหรือลดมูลค่าได้เมื่อเวลาผ่านไป การให้การศึกษาเป็นวิธีการลงทุนแบบหนึ่งเพื่อเพิ่มคุณค่าของทุนมนุษย์ เป็นลักษณะของการลงทุน เช่น ลงทุนในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือในสาขาวิชาใหม่ๆ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะสูงขึ้นกว่าเดิมที่เป็นอยู่

การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนทางการศึกษา ก็เป็นวิธีวิเคราะห์อย่างหนึ่งที่ใช้ในการตัดสินใจลงทุนเกี่ยวกับโครงการทางด้านการศึกษา โดยอัตราผลตอบแทนภายใน (Internal rate of return) หมายถึง อัตราลด (Discount rate) ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสผลได้สุทธิจากการลงทุนมีค่าเท่ากับศูนย์⁶

การลงทุนทางการศึกษานั้นก็เช่นเดียวกัน การตัดสินใจลงทุนขึ้นกับผลตอบแทนจากการลงทุน และความพอใจในการเลือกผลที่คาดหวังในอนาคต ซึ่งจากความเชื่อที่ว่าการศึกษาจะทำให้มนุษย์มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังนั้น ผู้ที่มีการศึกษาสูงก็น่าจะมีรายได้สูงขึ้นด้วย ซึ่งความสัมพันธ์นี้จะเห็นได้อย่างชัดเจน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าการศึกษาทุกๆ ระดับที่สูงๆ ขึ้นไปจะทำให้คนมีความสามารถสูงขึ้นเรื่อยๆ เพราะรายได้ที่เพิ่มสูงขึ้นนั้น อาจแสดงว่าการศึกษาระดับสูงๆ เป็นเพียงเครื่องกลั่นกรอง ผู้ที่มีความสามารถเข้าไปเรียนเท่านั้น⁷

การคำนวณค่าอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาประกอบด้วย ข้อมูลสำคัญ 2 ส่วน คือ ต้นทุนการจัดการศึกษา และผลตอบแทนจากการทำงานหลังจบการศึกษา ซึ่งแต่ละส่วนมีแนวคิดในการวิเคราะห์ดังนี้

2.1.2 แนวคิดการคำนวณต้นทุนทางการศึกษา⁸

ต้นทุนทางการศึกษาก็คือค่าใช้จ่ายทางการศึกษารวมถึงค่าเสียโอกาส ซึ่งก็คือประโยชน์ที่ควรจะได้ แต่ต้องยอมเสียสละไปเนื่องจากการศึกษา และค่าเสียโอกาสนี้จะรวมทั้งใน

⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษา. บริษัท ลาร์จ ฟอรัม จำกัด. กรุงเทพฯ : 2539; หน้า 13-22

⁷ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, เศรษฐศาสตร์กำลังคน: หน่วยที่ 1 – 8. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์กำลังคน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2532

⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. น.ด.

ส่วนที่ต้องจ่ายเป็นตัวเงินและที่เสียไปในรูปอื่น ต้นทุนทางการศึกษาในที่นี้อาจจำแนกได้เป็น ต้นทุนทางสังคม (Social costs) และต้นทุนส่วนบุคคล (Private costs) และยังแบ่งต้นทุนแต่ละประเภทออกเป็น ต้นทุนทางตรง (Direct costs) และต้นทุนทางอ้อม (Indirect costs) โดยที่ ต้นทุนทางตรงในแง่สังคม ก็คือต้นทุนที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรของสังคมส่วนรวม ได้แก่ ต้นทุนดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วยเงินเดือนอาจารย์ เงินเดือนพนักงาน ลูกจ้าง ค่าตอบแทน ค่าวัสดุ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นต้น และ ต้นทุนทรัพย์สิน ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยรายปีของค่าเสียโอกาส และค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินต่างๆ ส่วน ต้นทุนทางอ้อมในแง่สังคม เป็นต้นทุนสำหรับค่าเสียโอกาสของสังคมที่จะได้รับจากการที่บุคคลผลิตสินค้าและบริการ

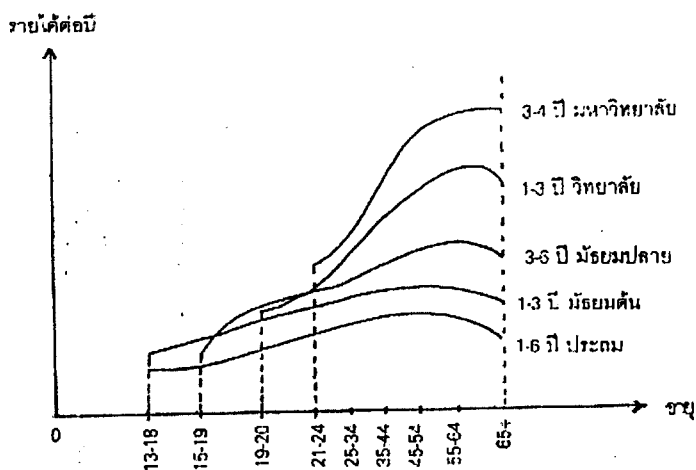
สำหรับต้นทุนส่วนบุคคล นั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มเช่นเดียวกัน คือต้นทุนทางตรงในส่วนบุคคล (Direct private cost) และต้นทุนทางอ้อมในส่วนบุคคล (Indirect private cost) โดยที่ ต้นทุนทางตรงในแง่ส่วนบุคคล คือ ต้นทุนที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรส่วนตัวเพื่อการศึกษา อันได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียมการเรียนที่หักลบเงินทุนการศึกษาออกแล้ว ค่าบำรุงการศึกษา ค่าหนังสือ อุปกรณ์การเรียน และค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่างๆ ส่วน ต้นทุนทางอ้อมในส่วนบุคคล ก็คือ ต้นทุนที่เกิดจากการเสียโอกาสของบุคคลที่เข้าศึกษาต่อแทนที่จะออกไปประกอบอาชีพและมีรายได้ ซึ่งต้นทุนทางอ้อมในส่วนนี้เกี่ยวกับค่าเสียโอกาสของรายได้อันเนื่องมาจากการไปเรียนนี้ มักจะกล่าวกันว่าไม่ค่อยมีความสำคัญสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งตามกฎหมายยังทำงานไม่ได้ แต่จะมีความสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไป⁹

2.1.3 แนวคิดเรื่องผลตอบแทนจากการทำงาน

โดยทั่วไปแล้วผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงกว่ามักจะมีรายได้ในระดับที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ตลอดอายุการทำงาน แสดงให้เห็นว่าการศึกษามีผลยืนยาวไปตลอดชีวิต และโดยทั่วไปสำหรับทุกระดับการศึกษารายได้ของบุคคลจะเพิ่มขึ้นตามอายุจนถึงช่วงอายุประมาณ 50 ปี และจะเริ่มลดลง นอกจากนี้ ผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าก็จะมีรายได้เพิ่มขึ้นในอัตราเร่งเมื่ออายุเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเมื่อนำรายได้ อายุ และการศึกษามาพิจารณาโดยให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ จะแสดงภาพ Age-earnings profile ได้ดังแผนภูมิที่ 1.1

⁹ Seneca และ Taussig;1974 อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ค่าใช้จ่ายและการลงทุนในมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : 2528

แผนภูมิที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ รายได้ และระดับการศึกษา

อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างของรายได้มิได้ขึ้นกับการศึกษาและอายุเพียงอย่างเดียว ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่แสดงลักษณะของบุคคลและลักษณะของการทำงานที่มีผลต่อรายได้เช่นเดียวกัน เช่น ประสบการณ์การทำงาน เพศ อาชีพของบิดา-มารดา/ผู้ปกครอง อาชีพของตนเอง ผลการศึกษา หรือปัจจัยอื่น¹⁰

2.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มได้แก่ ผลงานที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลในการศึกษา รวมทั้งผลงานวิจัยเกี่ยวกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

2.2.1 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย

Mark Blaug (1971)¹¹ ทำการศึกษาอัตราผลตอบแทนของการลงทุนทางการศึกษาในประเทศไทยโดยแบ่งขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ 1) การสำรวจรายได้ 2) การวิเคราะห์

¹⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษา. (บริษัท ลาร์จ ฟอรัม จำกัด. กรุงเทพฯ : 2539) หน้า 17-19

¹¹ Blaug M. The Rate of Return to Investment in Education in Thailand. Bangkok: NEC. 1971 (Mimeograph)

แบบจำลองถดถอยของรายได้ 3) การคำนวณค่าใช้จ่าย และ 4) การคำนวณอัตราผลตอบแทน สำหรับการคำนวณค่าใช้จ่าย Blaug ได้แบ่งการคำนวณออกเป็นค่าใช้จ่ายทางตรงของสังคม (direct social cost) ค่าใช้จ่ายทางตรงส่วนบุคคล (direct private cost) และค่าใช้จ่ายทางอ้อม พบว่าค่าใช้จ่ายทางตรงของสังคมของนักเรียนในแต่ละระดับการศึกษามีความแตกต่างกัน และค่าใช้จ่ายทางตรงของสังคมระดับปริญญาตรีประเภทการฝึกหัดครูเท่ากับ 3,663 บาทต่อคนต่อปี จำแนกเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ 2,253 บาท ค่าใช้จ่ายทุนทรัพย์สิน 1,410 บาท

ระดับ อนุศาสน์ (2518)¹² ทำการศึกษาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อคนของนักศึกษาวิทยาลัยครูสวนสุนันทา โดยคำนวณค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่อปีของนักศึกษาภาคปกติภายในเวลา 9 เดือน ส่วนนักศึกษานอกเวลาคำนวณภายในระยะเวลา 11 เดือน ได้ผลการวิจัยดังนี้

นักศึกษาภาคปกติที่ต้องเสียค่าที่พักอาศัย เสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวปีละ 8,602 บาทต่อคน ส่วนผู้ที่ไม่เสียค่าที่พักอาศัยเสียปีละ 6,914 บาทต่อคน สำหรับนักศึกษาภาคนอกเวลาที่เสียค่าที่พักอาศัยเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวปีละ 10,847 บาทต่อคน ส่วนผู้ที่ไม่เสียค่าที่พักอาศัยเสีย 9,583 บาทต่อคน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่าง พบว่านักศึกษาภาคนอกเวลาเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่านักศึกษาภาคปกติ

ว่าที่ร้อยตรี กิติพันธ์ รุจิรกุล (2524)¹³ ศึกษาใช้จ่ายของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 แห่ง จำนวน 828 คน โดยคิดระยะเวลาของการคำนวณค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่อปีเป็นเวลา 12 เดือน และคิดระยะเวลาของการคำนวณค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อปีเป็นเวลา 9 เดือน ผลการคำนวณสรุปได้ว่า ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยของนักศึกษาครูในภาพรวมเท่ากับ 19,441.28 บาทต่อคนต่อปี โดยที่นักศึกษาจากวิทยาลัยครูสกลนครเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่อคนต่อปีสูงสุดเป็นเงิน 23,727.63 บาท ในขณะที่นักศึกษาวิทยาลัยครูบุรีรัมย์เสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่อคนต่อปีต่ำที่สุดเป็นเงิน 12,152.28 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา พบว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 6,012.23 บาทต่อคนต่อปี โดยที่นักศึกษาวิทยาลัยครูอุดรธานีใช้จ่ายสูงสุดเป็นเงิน 7,896.37 บาทต่อคนต่อปี และนักศึกษาวิทยาลัยครูนครราชสีมาใช้จ่ายในอัตราต่ำสุด เป็นเงิน 4,888.65 บาทต่อคนต่อปี

¹² ประดับ อนุศาสน์, การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาวิทยาลัยครูสวนสุนันทา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518; บทคัดย่อ

¹³ ว่าที่ร้อยตรี กิติพันธ์ รุจิรกุล, ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518; บทคัดย่อ

2.2.2. ผลงานเกี่ยวกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา

ศุภชัย พานิชภักดิ์ (2519)¹⁴ ทำการวิเคราะห์ถึงอัตราผลตอบแทนที่เปลี่ยนแปลงในการลงทุนในการศึกษา โดยทำการคาดคะเนถึงอัตราผลตอบแทนที่น่าจะเป็นในอนาคต ซึ่งจำเป็นต้องทำการคาดคะเนอัตราค่าจ้างในอนาคต คาดคะเนการเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาในอนาคต เป็นต้น ผลการคำนวณของ แสดงไว้ในตารางที่ 2.2

ว่าที่ร้อยตรีศรีเพชร เลิศพิเชษฐ (2521)¹⁵ ได้วิเคราะห์ประโยชน์และต้นทุนทางเศรษฐกิจของการศึกษาระดับวิทยาลัยครูของรัฐบาล โดยศึกษาเฉพาะกรณีวิทยาลัยครูจันทรมณฑล จากนักศึกษา 3 ระดับ คือ ป.กศ. ป.กศ.สูง และ ค.บ. ระดับละ 50 คน ในปีการศึกษา 2519 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับอัตราส่วนของผลประโยชน์และต้นทุน (Benefit-cost ratio) อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal rate of return หรือ IRR) และมูลค่าปัจจุบันสุทธิของการลงทุนทางการศึกษา (Net present value)

ผลการศึกษาปรากฏว่า อัตราส่วนผลตอบแทน (Benefit-cost ratio) ระดับ ป.กศ. ป.กศ.สูง และ ค.บ. ก่อนหักภาษีมีค่า 2.59 0.85 และ 0.76 ตามลำดับ หลังหักภาษีมีค่า 2.38 0.78 และ 0.69 ตามลำดับ โดยที่ ระดับ ป.กศ. ได้รับอัตราผลตอบแทนสูงสุด ส่วนระดับ ค.บ. ได้รับอัตราผลตอบแทนต่ำที่สุดทั้งก่อนและหลังหักภาษี

ส่วนค่าผลตอบแทนภายใน (Internal rate of return) ปรากฏว่า ระดับ ป.กศ. ป.กศ.สูง และ ค.บ. ก่อนหักภาษี มีค่าร้อยละ 14.57 7.41 และ 5.96 ตามลำดับ หลังหักภาษีมีค่าร้อยละ 14.15 6.61 และ 4.92 ตามลำดับ จากผลตอบแทนภายในนี้ชี้ให้เห็นว่าในระดับการศึกษาชั้นสูงขึ้นไปนั้นให้ผลลดลง

ส่วนมูลค่าปัจจุบัน (Net present value) ของระดับ ป.กศ. ป.กศ.สูง และ ค.บ. ก่อนหักภาษีมีค่า 62,405.30 -6,802.00 และ -14,252.75 ตามลำดับ หลังหักภาษีมีค่า 54,196.30 , -10,317.33 และ -18,499.80 ตามลำดับ

¹⁴ ศุภชัย พานิชภักดิ์. อัตราผลตอบแทนที่เปลี่ยนแปลงในการลงทุนทางการศึกษา. "รักเมืองไทย" เล่ม 2 สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนต. 2519 หน้า 189 - 225

¹⁵ ว่าที่ร้อยตรีศรีเพชร เลิศพิเชษฐ. การวิเคราะห์ด้านประโยชน์และต้นทุนทางเศรษฐกิจของการศึกษาในระดับวิทยาลัยครูของรัฐบาล. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2521;บทคัดย่อ

นิพนธ์ บุญรักษา (2527)¹⁶ ศึกษาอัตราผลตอบแทนของการลงทุนในการศึกษาของวิทยาลัยครูอุดรธานี โดยศึกษาเฉพาะนักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง และ ระดับ ค.บ. หลักสูตร 2 ปี ที่สำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ.2525 จำนวน 138 คน โดยอาศัยการวิเคราะห์เกี่ยวกับอัตราผลตอบแทน-ต้นทุน (Benefit-cost ratio) มูลค่าปัจจุบันสุทธิของการลงทุนทางการศึกษา (Net present value) และอัตราผลตอบแทนภายใน (Internal rate of return) ทั้งส่วนบุคคลและทางสังคม

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า อัตราผลตอบแทน-ต้นทุนที่สังคมได้รับจากการลงทุนในระดับ ป.กศ.สูง และ ค.บ. มีค่าเท่ากับ 0.78 และ 0.51 ตามลำดับ ส่วนที่บุคคลได้รับมีค่า 0.83 และ 0.55 ตามลำดับ มูลค่าปัจจุบันสุทธิของการลงทุนทางการศึกษาระดับ ป.กศ.สูง และ ค.บ. ที่สังคมได้รับมีค่าเท่ากับ -17,490.90 บาท และ -40,668.57 บาท ส่วนที่บุคคลได้รับมีค่าเท่ากับ -13,819.90 บาท และ -38,954.45 บาท ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงอัตราผลตอบแทนภายในที่สังคมได้รับจากการลงทุนในระดับ ป.กศ.สูง และ ค.บ. มีค่าร้อยละ 9.01 และ 4.91 และส่วนบุคคลได้รับมีค่าร้อยละ 9.80 และ 5.11 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระดับ ป.กศ.สูง ให้อัตราผลตอบแทนสูงกว่าระดับปริญญาตรีทั้งที่เป็นบุคคลและของสังคม

¹⁶ นิพนธ์ บุญรักษา. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนของการลงทุนทางการศึกษาของวิทยาลัยครูอุดรธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2527; บทคัดย่อ

ตารางที่ 2.2 ผลการคำนวณอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่สังคมได้จากการลงทุน
ทางการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2513 – 2534

ผู้วิจัย ปี พ.ศ. ที่ทำการศึกษา	ประณม	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	อาชีวศึกษา	วิชาชีพชั้นสูง	ปริญญาตรี
ศุภชัย 2513	16.5	31.3	18.3	10.2	13.8	13.1
2518	12	29.9	18.1	7.9	13.8	12.8
2525	8.2	26.2	16.9	5.9	13.9	11
2528	5.3	24.2	16.9	4.6	13.7	11
World Bank 1991 All sectors	13.6	-	6.7	11.4	7.7	13.5
Private sector	12.7	-	3.6	12.7	5.5	18.7

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ปรับปรุงจากตารางที่ 2.1 ของรายงานการวิจัยเรื่องค่าใช้จ่ายและผลตอบแทน
จากการลงทุนการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
เป็นอัตราผลตอบแทนทางสังคมของผู้จบชั้นประถมศึกษาตอนต้น

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ซึ่งเป็นการอาศัยข้อมูลที่รวบรวมมานำไปสู่การสรุปผล การศึกษา โดยที่เมื่อสามารถกำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาแล้วจะสามารถกำหนดตัวแปร ของการศึกษาได้ จากนั้นจึงรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจ (Survey method) ข้อมูลที่เก็บรวบรวม มาได้จะนำไปสรุปผลขั้นต้น โดยการแจกแจงและวิเคราะห์ในทางสถิติ นำค่าที่ได้ไปคำนวณ ประมาณต้นทุนการศึกษา และค่าอัตราผลตอบแทน จากนั้นนำผลที่ได้จากการประมาณค่า ทั้งหมดมาอภิปรายและสรุปเป็นผลการศึกษา

3.1 ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีอยู่ 2 ประเภทได้แก่ ข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิ ส่วนของข้อมูลทุติยภูมิได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่มีผู้จัดทำมาก่อนหน้า อาทิข้อมูลจากรายงานประจำปีสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม รายงานวิจัย เอกสาร วารสาร จากหน่วยงาน ต่างๆ ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับเมื่อจบการศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified random sampling) จำนวน 224 ตัวอย่าง จากประชากร นักศึกษาผู้มีงานทำแล้วที่กำลังศึกษาในหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปีหลังอนุปริญญา จำนวนทั้งหมด 1,377 คน จาก 5 คณะที่เปิดสอนอันได้แก่ คณะวิทยาการจัดการ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และโครงการจัดตั้งคณะ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม (ยกเว้น คณะเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรที่ไม่เปิดสอนในหลักสูตร ต่อเนื่อง 2 ปีหลังอนุปริญญา ในแบบนอกเวลา) ของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงปีการศึกษา 2543

3.2. ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา และวิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณใช้ กระบวนการทางสถิติและตัวแบบการคำนวณทางเศรษฐศาสตร์เป็นเครื่องมืออธิบายผลการศึกษา

วิจัยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา เป็นการสรุปลักษณะเบื้องต้นของข้อมูลต่างๆที่รวบรวมมาได้ จากกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้แบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับตารางร้อยละ แผนภูมิ สัดส่วนและแนวโน้มสู่ส่วนกลางอันได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวน การประมาณค่าเหล่านี้จะทำให้เห็นถึงลักษณะการโน้มเอียง และการกระจายของข้อมูลประเภทต่างๆอีกด้วย

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ประกอบด้วย การการคำนวณ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ในการศึกษา และผลตอบแทนที่ได้รับอยู่ การพยากรณ์รายได้จากการทำงานในอนาคตจน เกษียณอายุด้วยวิธีประมาณค่าจากข้อมูลในอดีตจากนั้นจึงจะนำข้อมูลดังกล่าวมาหาอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ดังจะกล่าวต่อไปนี้

3.3. แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย

แบบจำลองในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ปรับปรุงแบบจำลองในการคำนวณอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ที่มีพื้นฐานจากแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นที่จะใช้ในการศึกษา วิจัยนี้คือ

$$\{ \text{ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยในการเรียน} + \text{ค่าเสียโอกาสจากการทำงาน} \} = \{ \text{รายได้ส่วนเพิ่มเมื่อจบการศึกษา} \}$$

$$(1+r)^{t_1} \qquad (1+r)^{t_2}$$

เมื่อ	r	แทนอัตราลด หรืออัตราผลตอบแทนการลงทุน
	t ₁	แทนระยะเวลาตั้งแต่เริ่มศึกษาจนจบการศึกษา
	t ₂	แทนระยะเวลาทำงานตั้งแต่จบการศึกษาจนพ้นช่วงระยะทำงาน

จากนั้นนำค่าอัตราผลตอบแทนที่ได้มาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความคุ้มทุนเมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนในด้านอื่นโดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 แบบจำลองอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนในการศึกษา คือ แบบจำลองสำหรับคำนวณอัตราผลตอบแทนซึ่งทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสผลได้สุทธิจากการลงทุนในการศึกษาแต่ละระดับมีค่าเท่ากับศูนย์ หรือมูลค่าปัจจุบันของความแตกต่างระหว่างผลได้จากการศึกษาที่สูงขึ้น 1 ระดับมีค่าเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนของทุกระดับการศึกษาที่สูงขึ้นในการศึกษาครั้งนี้ จะคำนวณค่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา 1 ระดับคือระดับ

ปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม (เฉพาะหลักสูตร 2 ปีหลังอนุปริญญา) เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของระดับอนุปริญญาสายอาชีพศึกษา (ปวท. หรือ ปวส.) และอนุปริญญาหรือ ป.กศ. สูง ที่สำเร็จจากสถาบันราชภัฏซึ่งสามารถเขียนเป็นแบบจำลองได้ดังนี้

$$\sum_{t=0}^2 ((C_{LS} + W_{PR})_t / (1+r)^t) = \sum_{t=3}^{31} ((W_{LS} - W_{PR})_t / (1+r)^t) \dots\dots\dots (3.1)$$

โดยที่	C_{LS}	=	ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลรวมตลอดปีในการเรียนหลักสูตร 2 ปีหลังอนุปริญญา
	W_{PR}	=	ต้นทุนค่าเสียโอกาสถ้าเรียนปริญญาตรีหรือรายได้จากการทำงานของผู้สำเร็จอนุปริญญา ในกรณีนี้เท่ากับรายได้จากค่าทำงานล่วงเวลา เนื่องจากนักศึกษายังคงได้รับเงินเดือนปกติในช่วงที่กำลังศึกษาอยู่
	W_{LS}	=	รายได้จากการทำงานของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อ้างอิงจากผลการวิจัยสมการรายได้ตลอดชีพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
	r	=	อัตราผลตอบแทน หรือ อัตราลด (discount rate)
	t	=	ช่วงแรก 0-2 ปี เป็นช่วงที่เรียนหนังสือระดับปริญญาตรี และช่วงปีที่ 3 ถึงเกษียณอายุที่ 60 ปี

แบบจำลองนี้เป็นแบบจำลองสำหรับการคำนวณอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในระดับปริญญาตรีซึ่งเปรียบเทียบกับผู้ที่จบอนุปริญญา การศึกษาระดับปริญญาตรีใช้เวลา 2 ปีในหลักสูตรต่อเนื่อง และผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีจะทำงานหลังจบการศึกษาเฉลี่ย 31 ปี คือเกษียณอายุเมื่ออายุ 60 ปี

ค่าทางซ้ายของสมการ (3.1) คือมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนทั้งหมดในการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนส่วนบุคคลในการศึกษาระดับปริญญาตรี (C_{LS}) ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผู้เรียนรวมตลอดปีการศึกษา และต้นทุนค่าเสียโอกาสของการเรียนปริญญาตรี (W_{PR}) ในที่นี้คือค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลาเนื่องจากนักศึกษายังคงได้รับเงินเดือนตามปกติในขณะศึกษา และค่าทางขวามือของสมการคือความแตกต่างระหว่างมูลค่าปัจจุบันของรายได้เมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรีกับระดับอนุปริญญา ซึ่งทั้งต้นทุนและรายได้จะถูกทอนกลับมายังปีฐานหรือปีปัจจุบัน (t_0) เช่นเดียวกัน

3.3.2. แบบจำลองอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่มีต่อส่วนบุคคลและอัตราผลตอบแทนที่มีต่อสังคม เป็นแบบจำลองสำหรับการคำนวณอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่มีต่อส่วนบุคคลและอัตราผลตอบแทนที่มีต่อสังคมที่ใช้ในการศึกษา มีวิธีคิดต้นทุนและผลตอบแทนดังนี้

การคำนวณอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่มีต่อส่วนบุคคล ต้นทุนทางการศึกษา ได้แก่ ต้นทุนทางตรงที่ผู้เรียนจ่ายไปเพื่อการเรียน ประกอบด้วย ค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าบำรุงการศึกษา ค่าหนังสือและค่าอุปกรณ์การเรียนต่างๆ และรวมถึงต้นทุนทางอ้อมหรือต้นทุนที่เกิดจากการเสียโอกาสของบุคคลที่เข้าศึกษาต่อแทนที่จะออกไปประกอบอาชีพและมีรายได้ ส่วนผลได้หรือผลตอบแทนวัดจากความแตกต่างของรายได้หลังหักภาษีของผู้ที่มีการศึกษาสูงกับผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าหนึ่งระดับสำหรับการคำนวณ อัตราผลตอบแทนที่มีต่อสังคมนั้น ในส่วนของต้นทุนทางสังคมจะเป็นต้นทุนรวมที่บุคคลและรัฐจ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อม และผลได้คำนวณจากรายได้ก่อนหักภาษีรายได้

ในการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ โดยใช้รายได้ตลอดช่วงอายุการทำงานที่คำนวณได้จากสมการถดถอยของรายได้ นั้น มีสมมติฐานว่า นักศึกษาทุกคนสามารถเรียนจบหลักสูตร และหางานทำได้หมดทุกคนทันทีที่จบการศึกษา แต่ในสภาพความเป็นจริงปรากฏว่า ในแต่ละระดับการศึกษามีการออกกลางคันแทบทั้งนั้น และเมื่อจบการศึกษาแล้วก็ยังประสบกับปัญหาการทำงานทำเนื่องจากความจำกัดของตลาดแรงงาน และการขยายตัวของอุปทานแรงงานในระดับการศึกษาระดับ ซึ่งตลาดแรงงานไม่สามารถดูดซับได้ทำให้เกิดการว่างงานขึ้น ดังนั้นเพื่อให้ผลการศึกษามีความถูกต้อง และสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด การศึกษาครั้งนี้จึงนำเอาอัตราการออกกลางคัน และอัตราการว่างงานมาปรับในสมการรายได้ตลอดช่วงอายุการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อนำไปคำนวณอัตราผลตอบแทนด้วย

จากแบบจำลอง (3.1) สามารถนำมาเขียนใหม่โดยปรับด้วยอัตราการออกกลางคัน และอัตราการว่างงานได้ดังนี้

$$\sum_{t=0}^2 \left[\{C_{LS} + W_{PR}(1 - J_{PR})\}_t / (1+r)^t \right] = \sum_{t=3}^{45} \left[\{W_{LS}(1-d)(1-U_{LS}) + dW_{PR}(1-U_{PR}) - W_{PR}(1-U_{PR})\}_t / (1+r)^t \right] \dots\dots (3.2)$$

โดยที่ C_{LS} = ค่าใช้จ่ายในการเรียนระดับปริญญาตรี
 W_{PR} = ต้นทุนค่าเสียโอกาสถ้าผู้เรียนตัดสินใจเรียนปริญญาตรีหรือรายได้จากการทำงานของผู้สำเร็จอนุปริญญา

W_{LS}	=	รายได้จากการทำงานของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
U_{PR}	=	อัตราการว่างงานของผู้สำเร็จอนุปริญญา
U_{LS}	=	อัตราการว่างงานของผู้สำเร็จปริญญาตรี
d	=	อัตราการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
r	=	อัตราผลตอบแทน หรืออัตราลด
t	=	เวลาที่ใช้ในการเรียนหนึ่งระดับการศึกษา รวมกับเวลาที่ทำงานจนเกษียณอายุ

แต่เนื่องจากในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตการศึกษาเป็นการวัดอัตราผลตอบแทนในส่วนของผู้ลงทุนเท่านั้น เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่จะใช้อัตราผลตอบแทนเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเลือกศึกษา จึงเป็นการประเมินโดยใช้สมมติฐานว่า นักศึกษาทุกคนสามารถเรียนจบหลักสูตร และหางานทำได้หมดทุกคนทันทีที่จบการศึกษา จึงเท่ากับใช้แบบจำลอง (3.1) ในการคำนวณตลอดการศึกษาวิจัยนี้

3.4. ช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยทำในช่วงปีการศึกษา 2543 หรือในช่วง เดือนมิถุนายน พ.ศ.2543 ถึง เดือน กรกฎาคม 2544 ใช้เวลาในการวิจัยทั้งสิ้น 12 เดือน

3.5. สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล

สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

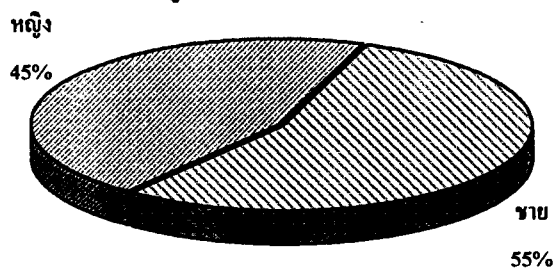
บทที่ 4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ผู้มีงานทำแล้ว สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก สามารถพิจารณาผลการศึกษาเป็นประเด็นได้ 4 ประเด็น คือ ลักษณะทั่วไปของข้อมูล รายได้และผลตอบแทนของนักศึกษาผู้มีงานทำแล้ว ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาระดับศึกษา และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนการศึกษา

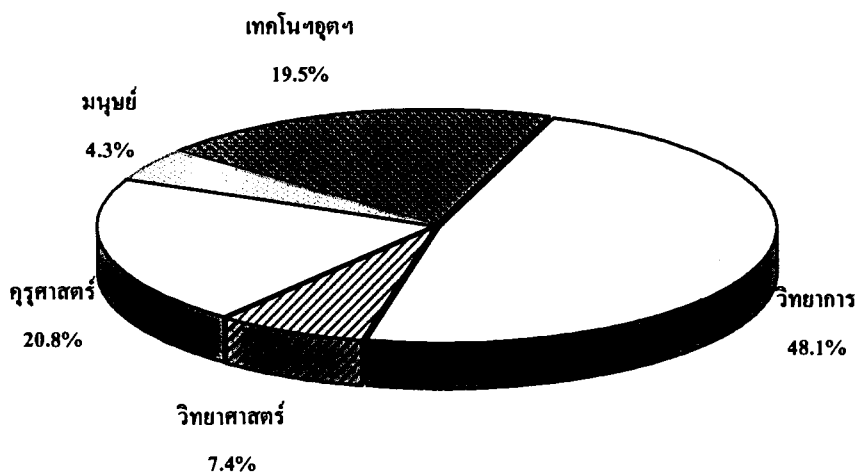
4.1. ลักษณะทั่วไปของข้อมูล

จากการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปีที่มีงานทำแล้ว จำนวน 224 คน ประกอบด้วยนักศึกษาชาย 123 คน นักศึกษาหญิง 101 คน ดังแผนภูมิที่ 4.1 และสามารถแยกกลุ่มตัวอย่างตามคณะที่ศึกษาได้ดังแผนภูมิที่ 4.2

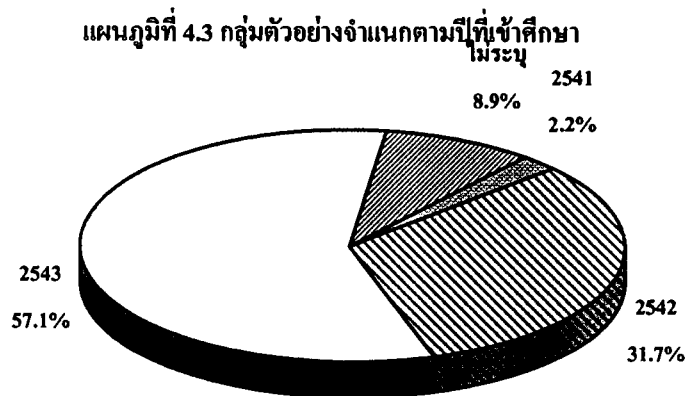
แผนภูมิที่ 4.1 จำแนกตัวอย่างตามเพศ

แผนภูมิที่ 4.2 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ

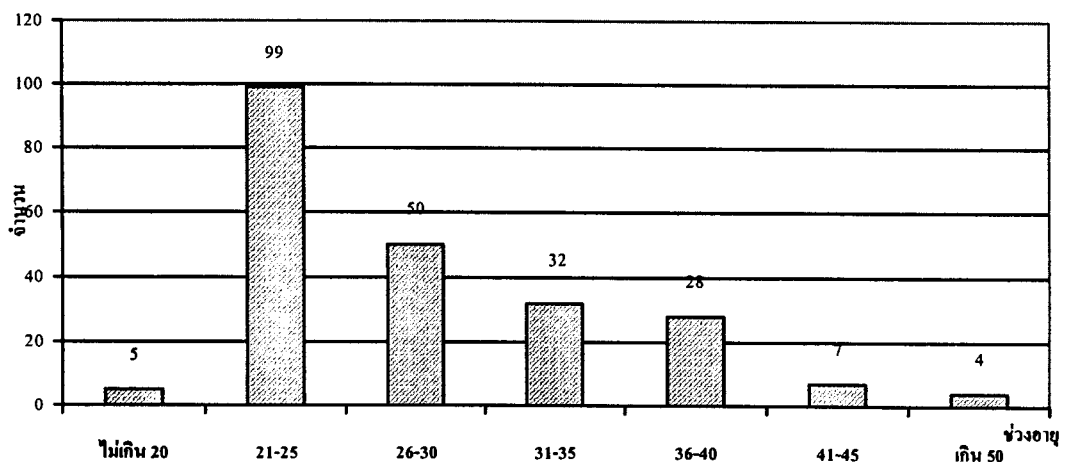

จากแผนภูมิที่ 4.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้เป็นนักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปีผู้มีงานทำ แล้วจากคณะวิทยาการจัดการมากที่สุด 111 คน คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมาได้แก่คณะครุศาสตร์ 48 คนคิดเป็นร้อยละ 21 โครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 45 คนคิดเป็นร้อยละ 19 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 17 คนคิดเป็นร้อยละ 7 และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 10 คนคิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ และสามารถแยกตามปีที่เข้าศึกษาได้ดังแผนภูมิที่ 4.3

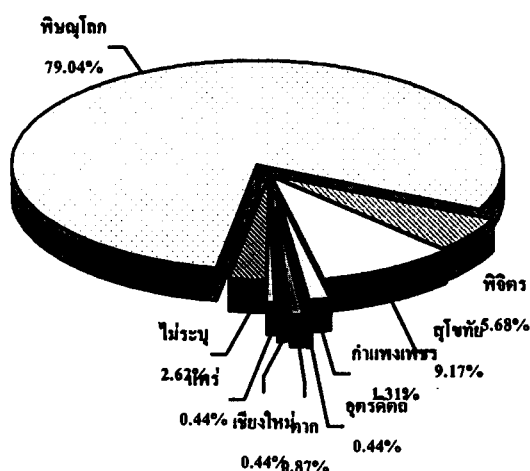
จากแผนภูมิที่ 4.3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้เป็นนักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปีที่เข้าศึกษา ในระหว่างปีการศึกษา 2539 ถึง 2543 โดยส่วนใหญ่เป็นผู้เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2543 มากที่สุด 128 คน คิดเป็นร้อยละ 60.7 รองลงมาได้แก่ผู้เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2542 จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 นอกจากนั้นเป็นผู้ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2540 และ 2541 อย่างละ 5 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่มีอายุอยู่ระหว่าง 19 ถึง 49 ปี ดังแสดงในแผนภูมิที่ 4.4

แผนภูมิที่ 4.4 ตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ

จากแผนภูมิที่ 4.4 ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจอยู่ระหว่าง 19 ถึง 49 ปี โดยนักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 21 ถึง 25 ปี เป็นกลุ่มที่มีมากที่สุด 99 คน คิดเป็นร้อยละ 44 อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 28 ปี และเมื่อแยกพิจารณาเป็นคณะจะพบว่านักศึกษาจากคณะครุศาสตร์ มีอายุเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 31.17 ปี รองลงมาได้แก่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีอายุเฉลี่ย 30.10 ปี ถัดมาได้แก่โครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มีอายุเฉลี่ย 28.83 ปี คณะวิทยาการจัดการ 26.68 ปี และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีอายุเฉลี่ยต่ำที่สุด 25.44 ปี และพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาจากจังหวัดต่างๆดังแสดงในแผนภูมิที่ 4.5

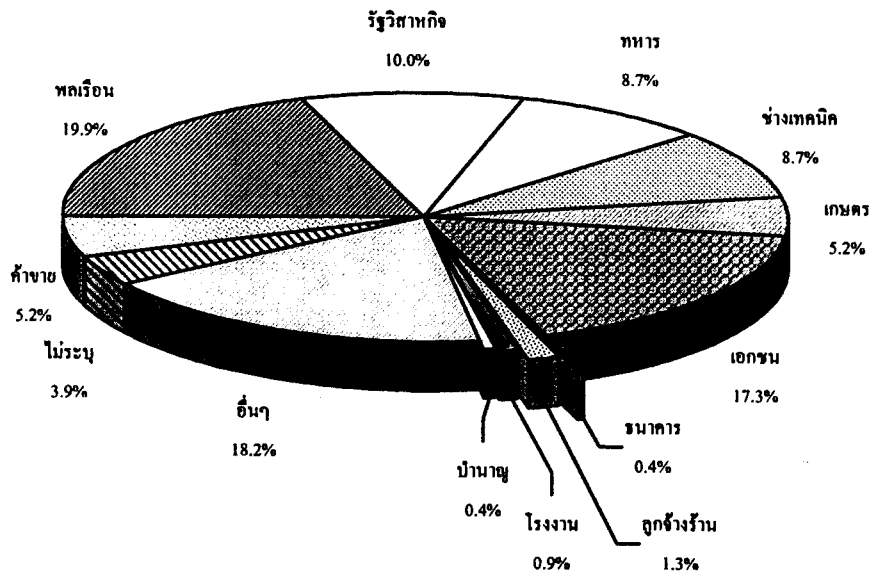
แผนภูมิที่ 4.5 ตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดภูมิลำเนา

จากแผนภูมิที่ 4.5 พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในจังหวัดพิษณุโลกมากที่สุด 181 คน คิดเป็นร้อยละ 79.04 รองลงมามีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสุโขทัย จำนวน 21 คนคิดเป็นร้อยละ 9.17 มีภูมิลำเนาในจังหวัดน่านจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.68 และมาจากภูมิลำเนาจังหวัดอื่นๆ ได้แก่ จังหวัดน่าน 3 คน จังหวัดตาก 2 คน จังหวัดเชียงใหม่ 1 คน จังหวัดอุตรดิตถ์ 1 คน และจังหวัดแพร่ 1 คน รวมเป็นร้อยละ 3.51

4.2. รายได้และผลตอบแทน

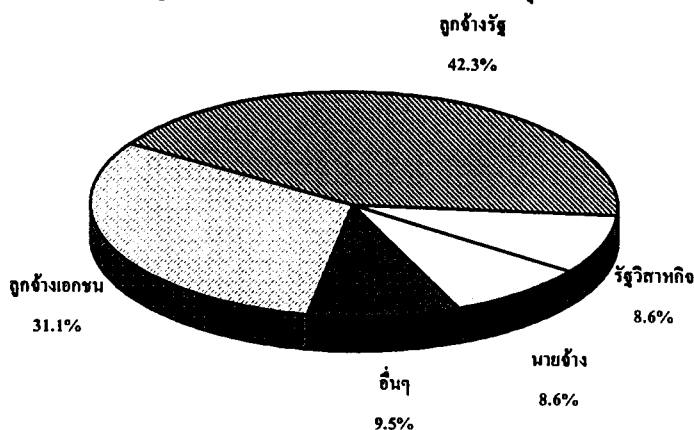
เมื่อศึกษาข้อมูลด้านอาชีพ และรายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บมาได้ พร้อมทั้งศึกษาความคาดหวังผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับเมื่อจบการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นผู้มีอาชีพหรืองานประจำอยู่แล้ว โดยอาจจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามหมวดอาชีพต่างๆได้ดังแผนภูมิที่ 4.6

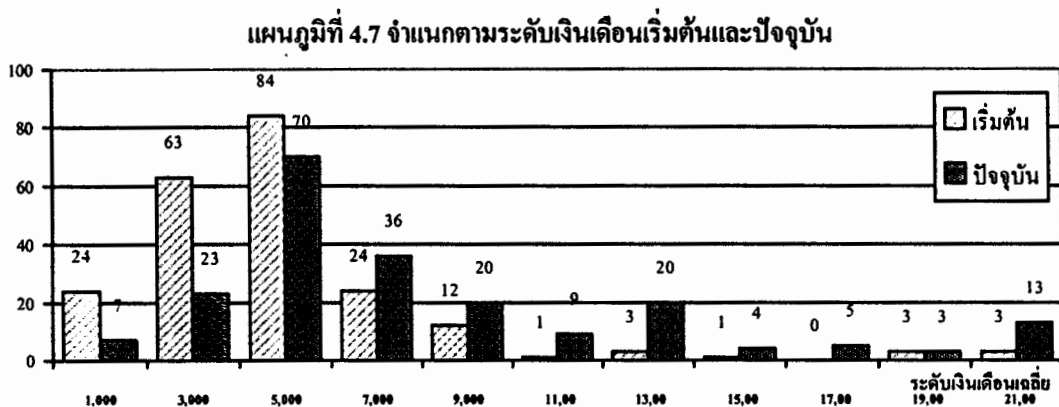
แผนภูมิที่ 4.6 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมวดอาชีพหลัก

จากแผนภูมิที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการพลเรือนมีจำนวนมากที่สุดคือ 46 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 รองลงมาได้แก่ผู้ประกอบการอาชีพอื่นๆ เช่น ลูกจ้างชั่วคราวในหน่วยงานราชการจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 ทำงานในองค์กรภาคเอกชนจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 ทำงานในรัฐวิสาหกิจจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ส่วนกลุ่มทหาร ตำรวจ และกลุ่มทำงานด้านช่างเทคนิคมีเท่ากันอย่างละ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 ที่เหลือมีอาชีพค้าขายและเกษตรกรรมเท่ากันอย่างละ 12 คน ทำงานในสถานบริการหรือร้านอาหาร 3 คน ทำงานในโรงงาน 2 คน และไม่ระบุ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 ร้อยละ 1.3 ร้อยละ 0.9 และร้อยละ 3.9 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามตำแหน่งงาน หรือสถานภาพการทำงานได้ดังตารางที่ 4.7

แผนภูมิที่ 4.7 จำแนกตามสถานะในงานปัจจุบัน

จากตารางที่ 4.7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีสถานะเป็นข้าราชการและลูกจ้างของรัฐมากที่สุด จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมา มีสถานะเป็นลูกจ้างในภาคเอกชนจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 และมีสถานะเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจเท่ากับผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 ที่เหลือมีสถานะอื่นๆ เช่นรับจ้างทั่วไป นักร้อง จำนวน 21 คน หรือ ร้อยละ 9.5 โดยเมื่อสอบถามถึงระดับเงินเดือนของนักศึกษาเปรียบเทียบกับอัตราเงินเดือนเมื่อเริ่มทำงาน กับช่วงระดับอัตราเงินเดือนในปัจจุบันเป็นดังแผนภูมิที่ 4.8

แผนภูมิที่ 4.8 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี หลังอนุปริญญาที่มีงานทำแล้วเริ่มงานที่ระดับเงินเดือนช่วง 4,000 - 6,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด 84 คน และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 95 ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นไม่เกิน 10,000 บาท ในปัจจุบันมีผู้ได้รับเงินเดือนระหว่าง 4,000 - 6,000 บาท มากที่สุดจำนวน 70 คน และมีผู้ได้รับเงินเดือนไม่เกิน 10,000 บาท ลดเหลือร้อยละ 74.2 อัตราเงินเดือนเฉลี่ยเมื่อเริ่มงานครั้งแรกเท่ากับ 5,018.35 บาท และในปัจจุบันมีอัตราเงินเดือนเฉลี่ยเพิ่มเป็น 8,057.14 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 60.5 โดยสามารถจำแนกวิเคราะห์เป็นคณะต่างๆดังแสดงในตารางที่ 4.1

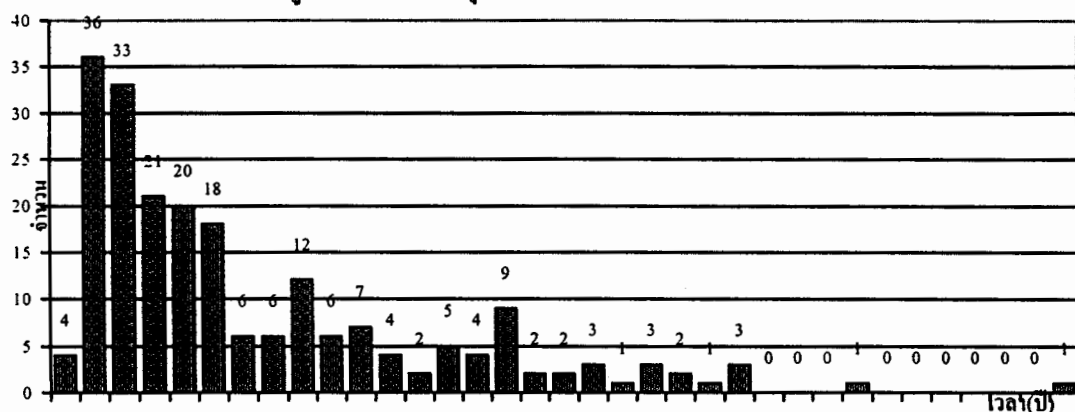
คณะ	ระดับเงินเดือนเริ่มต้น (บาทต่อเดือน)	ระดับเงินเดือนปัจจุบัน (บาทต่อเดือน)
คณะวิทยาการจัดการ	4,862.75	7,633.66
คณะวิทยาศาสตร์	5,470.59	6,866.67
คณะครุศาสตร์	3,956.52	7,545.45
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	5,222.22	10,000.00
โครงการฯ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	6,272.73	9,650.00

งานวิจัยบริการสถาบันราชภัฏที่บุดสงครวน

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้มีงานทำแล้วได้รับเงินเดือนเมื่อเริ่มต้นทำงานครั้งแรกที่สมัครเข้าทำงานด้วยวุฒิมัธยมศึกษาเดิมเฉลี่ยแตกต่างกันเล็กน้อย นักศึกษาจากโครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมได้รับเงินเดือนเมื่อเริ่มทำงานเฉลี่ยสูงสุด 6,272.73 บาทต่อเดือน รองลงมาได้แก่นักศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีระดับเงินเดือนเมื่อเริ่มต้นทำงานเฉลี่ย 5,470.59 บาทต่อเดือน ถัดมาคือนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้รับเงินเดือนเมื่อเริ่มต้นทำงานเฉลี่ย 5,222.22 บาทต่อเดือน ส่วนคณะวิทยาการจัดการมีระดับเงินเดือนเมื่อเริ่มต้นทำงานเฉลี่ย 4,862.75 บาทต่อเดือน และคณะครุศาสตร์ได้รับเงินเดือนเมื่อเริ่มต้นทำงานเฉลี่ยต่ำสุด 3,956.52 บาทต่อเดือน

จากตารางเดียวกันนี้ยังแสดงให้เห็นว่า ในขณะที่ทำการสำรวจข้อมูล กลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาแต่ละคณะ ได้รับเงินเดือนในปัจจุบันเฉลี่ยแตกต่างกันมาก โดยนักศึกษาจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้รับเงินเดือนในขณะที่ศึกษาเฉลี่ยสูงสุด 10,000.00 บาทต่อเดือน รองลงมาได้แก่นักศึกษาโครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมได้รับเงินเดือนเฉลี่ย 9,650.00 บาทต่อเดือน คณะวิทยาการจัดการได้รับเงินเดือนเฉลี่ย 7,633.66 บาทต่อเดือน คณะครุศาสตร์ได้รับเงินเดือนเฉลี่ย 7,545.45 บาทต่อเดือน และนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับเงินเดือนเฉลี่ยในปัจจุบันต่ำที่สุด 6,866.67 บาทต่อเดือน ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจากทุกคณะได้รับเงินเดือนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากระดับเงินเดือนเมื่อเริ่มงานครั้งแรก แม้ว่าอัตราการเพิ่มของระดับเงินเดือนในแต่ละคณะจะแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากประสบการณ์การทำงานของกลุ่มตัวอย่างโดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีประสบการณ์หรือระยะเวลาการทำงานระหว่าง 0 ถึง 34 ปี ดังแสดงในแผนภูมิที่ 4.9

แผนภูมิที่ 4.9 จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามประสบการณ์การทำงาน

๓
๓๗๘.๓๖๕
ปี 1๗๑๑๓
๓๐.๑

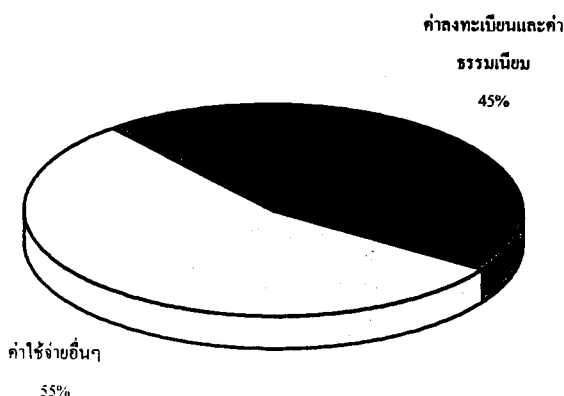
จากแผนภูมิที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 0 ถึง 34 ปี โดยกลุ่มผู้มีประสบการณ์ทำงานช่วง 2 – 3 ปี มีจำนวนถึง 69 คน และมีผู้มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 10 ปีถึงร้อยละ 76.4 และมีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 6.37 ปี

เมื่อนำข้อมูลต่างๆทั้งในส่วนของข้อมูลส่วนตัว อายุ ประสบการณ์การทำงาน อัตราเงินเดือนเริ่มต้นและอัตราเงินเดือนในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างมาคำนวณรายรับที่จะได้ตลอดชีวิตการทำงาน โดยมีสมมติฐานให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้รับผลตอบแทนตามวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเริ่มต้นทำงานใหม่ทันทีหลังจบการศึกษา และทำงานจนเกษียณอายุที่อายุ 60 ปี เมื่อคำนวณจากอายุแล้วจะได้ระยะเวลาที่จะทำงานจนเกษียณอายุเฉลี่ย 31.07 ปี แล้วจึงใช้เทคนิคการทำนายแนวโน้มจากข้อมูลการทำงานเดิม (Extrapolation forecasting) เพื่อนำไปคำนวณหาอัตราผลตอบแทนการลงทุนทางการศึกษาต่อไป

4.3. ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษา

การศึกษาข้อมูลด้านต้นทุนทางการศึกษา และค่าใช้จ่ายส่วนตัวในระหว่างศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บมาได้ โดยอาจจำแนกเป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนเรียนและค่าธรรมเนียมของสถาบันในแต่ละภาคการศึกษาตลอด 1 ปีการศึกษา และต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เพิ่มขึ้น เช่น ค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าเอกสาร ตำรา ค่ากิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังแสดงในแผนภูมิที่ 4.10

แผนภูมิที่ 4.10 จำแนกค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษา

จากแผนภูมิที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีต้นทุนค่าใช้จ่ายส่วนตัวขณะกำลังศึกษาเฉลี่ย 27,375.73 บาทต่อปีการศึกษา โดยใช้จ่ายในไปในการลงทะเบียนเรียนและค่าธรรมเนียมต่างๆที่เก็บโดยสถาบันฯ รวมทั้ง 3 ภาคการศึกษา เป็นเงินเฉลี่ย 12,534.95 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 45.79 และใช้จ่ายในกิจกรรมส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับศึกษา เช่น ค่าหนังสือ เอกสาร ตำรา ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าอบรมสัมมนา ค่าทัศนศึกษาดูงาน ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าเลี้ยงรับรอง สันทนาการ รวมไปถึงจนถึงค่าเดินทางและที่พักขณะมาศึกษาเป็นเงินเฉลี่ย 15,115.74 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 55.21 โดยสามารถศึกษาค่าใช้จ่ายดังกล่าวแยกเป็นแต่ละคณะได้ดังตารางที่ 4.2

คณะ	ค่าใช้จ่ายรวม (บาทต่อปี)	ค่าลงทะเบียน (บาทต่อปี)	ค่าใช้จ่ายอื่น (บาทต่อปี)
คณะวิทยาการจัดการ	23,398.76	11,529.56	12,106.75
คณะวิทยาศาสตร์	24,535.33	12,907.69	12,322.35
คณะครุศาสตร์	24,808.35	12,526.56	12,281.79
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	44,406.25	11,381.25	33,025.00
โครงการฯ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	35,083.23	14,695.81	22,038.36

จากตารางที่ 4.2 เมื่อจำแนกค่าใช้จ่ายหรือการลงทุนตามคณะพบว่า ในส่วนของต้นทุนรวมหรือค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยของแต่ละคณะมีความแตกต่างกันค่อนข้างสูง นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยสูงที่สุด 44,406.25 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่โครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 35,083.23 บาทต่อปี ที่เหลือมีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยใกล้เคียงกันคือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ 24,808.35 บาทต่อปี คณะวิทยาศาสตร์ 24,535.33 บาทต่อปี และคณะวิทยาการจัดการ 23,398.76 บาทต่อปี ตามลำดับ

เมื่อแยกพิจารณาประเภทของต้นทุนพบว่า นักศึกษาทุกคณะมีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนเรียนและค่าธรรมเนียมของสถาบันใน 1 ปีการศึกษาใกล้เคียงกัน คือ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียมเฉลี่ยต่ำสุด 11,381.25 บาทต่อปี และนักศึกษาในโครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มีค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียมเฉลี่ยสูงที่สุด 14,695.81 บาทต่อปี เนื่องจากนักศึกษาในโครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งมีค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียมเฉลี่ย 12,907.69 บาทต่อปี มีรายวิชาปฏิบัติการมากกว่าทำให้เสียค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียมมาก

กว่าคณะอื่นๆ และเมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในหมวดอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกเหนือจากค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียมที่ต้องจ่ายให้สถาบันพบว่า ค่าใช้จ่ายในหมวดนี้มีความแตกต่างกันมาก นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในหมวดอื่นๆ เฉลี่ยสูงที่สุด 33,025.00 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่โครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 22,038.36 บาทต่อปี ที่เหลือได้แก่นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการ มีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในหมวดอื่นๆ นอกเหนือจากค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียมที่ต้องจ่ายให้สถาบันเฉลี่ยใกล้เคียงกันคือ 12,322.35 บาทต่อปี 12,281.79 บาทต่อปี และ 12,106.75 บาทต่อปี ตามลำดับ ในหมวดต้นทุนอื่นๆ ที่นอกเหนือจากค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียมที่ต้องจ่ายให้สถาบันในส่วนของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และโครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม พบว่ามีค่าใช้จ่ายในหมวดของการบันเทิงและสันทนาการ และหมวดของการทัศนศึกษาค่อนข้างสูงมาก เป็นเหตุให้ต้นทุนรวมเฉลี่ยของนักศึกษาใน 2 คณะนี้สูงกว่าค่าเฉลี่ยมาก

4.4. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา

จากผลการวิจัยสามารถนำข้อมูลรายได้และต้นทุนของนักศึกษามาคำนวณหาอัตราผลตอบแทนได้ผลดังตารางที่ 4.3

คณะ	อัตราผลตอบแทน:IRR (ร้อยละ)	มูลค่าปัจจุบัน:NPV. (บาท)	ความคลาดเคลื่อน
รวมทุกคณะ	20.48	115,250.90	5.86
คณะวิทยาการจัดการ	21.78	102,638.98	5.46
คณะวิทยาศาสตร์	18.53	102,829.12	7.59
คณะครุศาสตร์	27.37	97,439.67	16.34
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*	10.01	205,729.08	22.80
โครงการฯ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	16.33	143,070.89	56.67

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีอัตราผลตอบแทนการลงทุนในศึกษาลึกสุตรต่อเนื่อง 2 ปี ทุกคณะเท่ากับร้อยละ 20.48 ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบัน(Net Present Value;NPV)ของการลงทุนเท่ากับผลตอบแทนที่ได้รับเพิ่มจากการศึกษาระดับปริญญาตรีตั้งแต่จบการศึกษา

จนเกษียณอายุ เท่ากับ 115,250.90 บาท และมีความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5.86 บาท โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 19 คนที่ได้รับผลตอบแทนในปัจจุบันสูงกว่าผลตอบแทนที่จะได้รับเมื่อจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีอยู่แล้ว

จากตารางเดียวกันนี้ เมื่อแยกพิจารณาเป็นคณะ พบว่าคณะที่ได้รับอัตราผลตอบแทนสูงที่สุดได้แก่คณะครุศาสตร์มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 27.37 รองลงมาได้แก่คณะวิทยาการจัดการมีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 21.78 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 18.53 ส่วนโครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 16.33 และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีอัตราผลตอบแทนต่ำที่สุดคือร้อยละ 10.01

จะเห็นได้ว่าอัตราผลตอบแทนรวมเฉลี่ยและอัตราผลตอบแทนของนักศึกษาทุกคณะมีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำในช่วงเวลาที่ทำการวิจัย นับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ทั้งยังมีค่าสูงกว่าผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่ทำการวิจัยหาอัตราผลตอบแทนของนักศึกษาของสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ ในสาขาการศึกษาภาคปกติได้อัตราผลตอบแทนร้อยละ 8.03

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย

5.1. บทสรุป

การวิจัยอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ผู้มีงานทำแล้ว สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก มีข้อสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นนักศึกษาผู้มีงานทำและมีระดับรายได้เมื่อเริ่มต้นทำงานด้วยวุฒิมัธยมศึกษาเดิมเฉลี่ย 5,018.35 บาทต่อเดือน และได้รับรายได้ในปัจจุบันเฉลี่ย 8,057.18 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีระดับรายได้เพิ่มขึ้นตามประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น และระดับรายได้เริ่มต้นและระดับรายได้ปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการกระจายตัวมาก

2. กลุ่มตัวอย่างนักศึกษามีต้นทุนค่าใช้จ่ายส่วนตัวขณะกำลังศึกษารวมเฉลี่ย 27,375.73 บาทต่อปีการศึกษา โดยมีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนและค่าธรรมเนียมที่ชำระให้สถาบันเฉลี่ย 12,534.95 บาทต่อปีหรือร้อยละ 45.79 และเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา เช่น ค่าหนังสือ เอกสาร ตำรา ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าอบรมสัมมนา ค่าทัศนศึกษาดูงาน ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าเลี้ยงรับรอง เฉลี่ย 15,115.74 บาทต่อปีหรือร้อยละ 55.21 โดยเมื่อพิจารณาแต่ละคณะพบว่าค่าใช้จ่ายในส่วนที่ชำระให้สถาบันมีค่าใกล้เคียงกัน แต่ค่าใช้จ่ายในส่วนที่นอกเหนือจากที่ชำระให้กับสถาบันซึ่งมีค่าแตกต่างกันค่อนข้างมาก ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จึงผลอย่างมาก ในส่วนของต้นทุน

3. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปีรวมทุกคณะมีค่าเท่ากับร้อยละ 20.48 โดยนักศึกษาคณะครุศาสตร์มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 27.37 คณะวิทยาการจัดการได้รับอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 21.78 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 18.58 โครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 16.33 และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่ำสุดร้อยละ 10.01

4. อัตราผลตอบแทนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีค่าสูงกว่าอัตราผลตอบแทนของนักศึกษาของสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ ในสาขาการศึกษาภาคปกติ ร้อยละ 8.03 ที่สำรวจโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2539)¹⁸ เนื่องจากนักศึกษาที่ศึกษาแบบนอกเวลามีต้นทุนค่าเสียโอกาสต่ำกว่านักศึกษาภาคปกติ

5. กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาเฉลี่ยสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำในช่วงเวลาที่ทำการวิจัยจึงถือได้ว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่ากว่าการลงทุนประเภทอื่นๆ

6. จากการวิจัยพบว่ามีนักศึกษาจำนวน 19 คนที่ได้รับผลตอบแทนจากการทำงานในปัจจุบันที่เกินกว่าผลตอบแทนที่จะได้รับเมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างบางส่วนไม่ได้คาดหวังผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินจากการลงทุนทางการศึกษา

5.2. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้นอกจากจะสามารถนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับบุคคลทั่วไปผู้มีงานทำแล้ว ในการตัดสินใจเลือกลงทุนศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี โดยใช้ในการประเมินต้นทุนค่าใช้จ่ายในส่วนต่างๆ เปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนที่ได้เมื่อจบการศึกษา ยังมีข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวการศึกษาต่อไปได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า อัตราผลตอบแทนที่ได้ของนักศึกษหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ผู้มีงานทำแล้วภาคนอกเวลา มีค่าสูงกว่าอัตราผลตอบแทนของหลักสูตรภาคปกติ แม้ว่าต้นทุนค่าใช้จ่ายจะมีค่าสูงกว่าหลักสูตรภาคปกติมาก สถาบันอาจพิจารณาเพิ่มอัตราค่าลงทะเบียนหรือค่าธรรมเนียมได้อีก เพื่อนำรายได้ไปพัฒนาในส่วนอื่นโดยเฉพาะการอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มผู้ที่มีงานทำอยู่แล้วที่ต้องการศึกษาต่อ

2. จากผลการวิจัยยังพบว่า ค่าใช้จ่ายในส่วนค่าลงทะเบียนหรือค่าธรรมเนียมที่ชำระให้สถาบัน ไม่ได้กระทบต่ออัตราผลตอบแทนการลงทุนมากนัก เนื่องจากค่าใช้จ่ายในส่วนอื่นๆ ของนักศึกษามีสัดส่วนมากกว่าค่าลงทะเบียน สถาบันจึงสามารถเพิ่มอัตราค่าลงทะเบียนหรือค่าธรรมเนียมได้อีกเล็กน้อย ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่ 1 โดยรายได้ส่วนเพิ่มควรนำมาลงทุนในสิ่งที

¹⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท ลาร์จ ฟอรัม จำกัด. 2539; หน้า 187

จะชดเชยรายจ่ายในส่วนที่สองของนักศึกษา เช่น ค่าลงทะเบียนที่รวมค่าจัดดูงาน ค่าเอกสาร หรือ กิจกรรมต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้ควรทำการวิจัยเพื่อสำรวจความพอใจของนักศึกษาในประเด็นนี้

3. ควรมีการขยายผลการวิจัยในเชิงราบ หรือทำการวิจัยเพิ่มเติมในหลักสูตรอื่นๆ ทั้งใน ภาคปกติและภาคนอเวลาเพื่อจะได้ข้อมูลเปรียบเทียบสำหรับผู้ต้องการเข้าศึกษาใช้ตัดสินใจให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

4. ควรมีการทำการวิจัยเพิ่มเติมในเชิงลึก โดยเพิ่มรายละเอียดในตัวแปรต่างๆ ให้ครอบคลุมมากขึ้น เช่น อัตราการว่างงาน การออกกลางคันของนักศึกษา รวมไปถึงการศึกษาในประเด็น ผลตอบแทนต่อสังคม ต้นทุนส่วนสังคม เพื่อประโยชน์ในการบริหารงบประมาณ

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. ค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนจากการลงทุนทาง

การศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล. 2532

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. ค่าใช้จ่ายและการลงทุนในมหาวิทยาลัยและ

สถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : 2528

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุน

ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท ลาร์จ ฟอรัม จำกัด. 2539

กิติพันธ์ รุจิรกุล, ว่าที่ร้อยตรี. ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาครุระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524

จตุมา มนต์ไพบูลย์. การวิเคราะห์ตลาดแรงงาน: แนวคิดเชิงทฤษฎี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537

ธงชัย สันติวงษ์. การบริหารค่าจ้างและเงินเดือน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์

ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.; 2535

เทียนฉาย กิระนันท์. เศรษฐศาสตร์: ทรัพยากรมนุษย์และกำลังคน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

ไทยวัฒนาพานิช จำกัด. 2519

นิพนธ์ บุญรักษา. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนของการลงทุนทางการศึกษาของ

วิทยาลัยครูอุดรธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เศรษฐศาสตร์)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2527

บุญคง พินวางสิทธิ์. เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ .พิมพ์ครั้งที่ 2,กรุงเทพฯ:ไอเอสพริ้นท์ติ้ง

เฮ้าส์.; 2534

ประดับ อนุศาสน์, การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาวิทยาลัยครูสวนสุนันทา.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518

ไพศาล ไกรสิทธิ์. การศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง: 2541

มหาดไทย,กระทรวง. กรมสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน. รายงานผลการสำรวจเบื้องต้น:การ

สำรวจค่าจ้าง รายได้ และชั่วโมงการทำงาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กระทรวง

มหาดไทย. 2534

สุโขทัยธรรมมาธิราช,มหาวิทยาลัย. เศรษฐศาสตร์กำลังคน: หน่วยที่ 1 – 8. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์กำลังคน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2532

ศรีเพชร เลิศพิเชษฐ, ว่าที่ร้อยตรี. การวิเคราะห์ด้านประโยชน์และต้นทุนทางเศรษฐกิจของการศึกษาในระดับวิทยาลัยครูของรัฐบาล. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2521

ศึกษาธิการ,กระทรวง. สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. **รวมบทความบทเรียน: โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพฯ:2539

ศุภชัย พานิชภักดิ์. อัตราผลตอบแทนที่เปลี่ยนแปลงในการลงทุนทางการศึกษา. "รักเมืองไทย" เล่ม 2 สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์นิยม. 2519 หน้า 189 - 225

Blaug M. The Rate of Return to Investment in Education in Thailand. Bangkok: NEC. 1971 (Mimeograph)

๒๐๒๐

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นการสำรวจเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ผู้มีงานทำแล้ว โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้และขีดเครื่องหมาย / หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

ส่วนที่ 1 สถานภาพของนักศึกษา

1. เพศ

(1) ชาย

(2) หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพการสมรส

(1) โสด

(2) แต่งงานแล้ว

(3) หย่า

(4) เป็นหม้าย (คู่ครองเสียชีวิต)

4. ท่านมีบุตร (รวมบุตรบุญธรรม) หรือไม่

(1) ไม่มี

(2) มี จำนวน.....คน

5. คณะและโปรแกรมวิชาที่ท่านกำลังศึกษาอยู่

(1) คณะวิทยาการจัดการ

ปีที่เข้า

(2) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปีที่เข้า

(3) คณะครุศาสตร์

ปีที่เข้า

(4) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่เข้า

(5) โครงการจัดตั้งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

ปีที่เข้า

6. ที่อยู่ของท่านในปัจจุบัน จังหวัด.....

7. ท่านสำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ

(1) มัธยมศึกษาสายสามัญ

(2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)

(3) ป.กศ.

(4) ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค(ปวท.)

(5) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)

(6) ป.กศ. สูง

(7) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ.

8. วุฒิการศึกษาที่ใช้สมัครงานในปัจจุบัน

(1) ประถมศึกษา

(2) มัธยมศึกษาตอนต้น

(3) มัธยมศึกษาตอนปลาย

(4) อนุปริญญา

(5)ปริญญาตรี

(6) สูงกว่าปริญญาตรี

(7) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

(8) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

(9) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

9. โปรดระบุอาชีพหลักในปัจจุบันของท่าน

- (1) ค้าขาย ตำแหน่ง..... (โปรดระบุว่า เป็นเจ้าของกิจการ ผู้จัดการ นายหน้าหาประกัน พนักงานขาย หาบเร่ แผงลอย ฯลฯ)
- (2) ข้าราชการพลเรือน ระดับ (หรือตำแหน่ง).....
- (3) พนักงานรัฐวิสาหกิจ ระดับ (หรือตำแหน่ง).....
- (4) รับราชการทหาร หรือ ตำรวจ(ยศ).....
- (5) ช่างเทคนิค (เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างโลหะ ฯลฯ)
- (6) เกษตรกรรม เช่น ทำนา ประมง ฯลฯ โดยมีที่ดิน หรือเรือประมง
- (7) พนักงานบริษัทเอกชน ตำแหน่ง.....
- (8) เจ้าหน้าที่ที่ทำงานธนาคาร ตำแหน่ง.....
- (9) ลูกจ้างตามบ้านหรือร้านอาหาร
- (10) ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม และที่อื่น ๆ
- (11) ผู้รับบำเหน็จ บำนาญ และทำงานให้บริษัทเอกชน หรือธุรกิจส่วนตัว
- (12) นักบวช พระสงฆ์ ผู้สอนศาสนา
- (13) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

10. สถานภาพการทำงานในปัจจุบันของท่าน ที่ระบุในข้อ 9

- (1) ลูกจ้างหน่วยงานเอกชน
- (2) ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ หรือ ลูกจ้างหน่วยงานของรัฐ
- (3) พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- (4) นายจ้าง หรือ มีกิจการของตนเอง (self employed)
- (5) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 รายได้ของนักศึกษา

11. ในปีแรกที่ท่านทำงาน ท่านมีรายได้ก่อนหักภาษี ในรายการต่อไปนี้เท่าใด

(ก) เงินเดือนและโบนัส ตลอดจนค่าครองชีพ เบี้ยเลี้ยง ค่าล่วงเวลา เดือนละ

(1) ต่ำกว่า 2,000	(2) 2,001 - 4,000
(3) 4,001 - 6,000	(4) 6,001 - 8,000
(5) 8,001 - 10,000	(6) 10,001 - 12,000
(7) 12,001 - 14,000	(8) 14,001 - 16,000
(9) 16,001 - 18,000	(10) 18,001 - 20,000
(11) สูงกว่า 20,000	

- (ข) เงินสวัสดิการและเงินอื่น ๆ ที่ได้รับเป็นครั้งคราว (เช่น ค่าเล่าเรียนบุตร
ค่ารักษาพยาบาล ค่าเบี้ยประชุม) ประมาณปีละ.....บาท
- (ค) รายได้อื่น ๆ ที่ได้จากอาชีพหลักไปรตระนู.....

ประมาณปีละ.....บาท

12. ก่อนที่จะมาทำงานปัจจุบัน ท่านเคยเปลี่ยนที่ทำงานหรือบริษัท ฯลฯ หรือไม่ (ไม่รวมการโอนย้าย)

- (1) ไม่เคย (2) เคย.....ครั้ง

13. ในปัจจุบันท่านมีรายได้หลักก่อนหักภาษี จากอาชีพหลัก ตามรายการต่อไปนี้เท่าใด

(ก) เงินเดือนและโบนัส ตลอดจนค่าครองชีพ เบี้ยเลี้ยง ค่าล่วงเวลา เดือนละ

(1) ต่ำกว่า 2,000	(2) 2,001 - 4,000
(3) 4,001 - 6,000	(4) 6,001 - 8,000
(5) 8,001 - 10,000	(6) 10,001 - 12,000
(7) 12,001 - 14,000	(8) 14,001 - 16,000
(9) 16,001 - 18,000	(10) 18,001 - 20,000
(11) สูงกว่า 20,000	

(ข) เงินสวัสดิการและเงินอื่น ๆ ที่ได้รับเป็นครั้งคราว (เช่น ค่าเล่าเรียนบุตร
ค่ารักษาพยาบาล ค่าเบี้ยประชุม) ประมาณปีละ.....บาท

(ค) รายได้อื่น ๆ ที่ได้จากอาชีพหลักไปรตระนู.....

ประมาณปีละ.....บาท

15. ประสบการณ์การทำงานในงานที่ท่านทำอยู่ในปัจจุบัน.....ปี

16. ในช่วงที่ท่านทำงาน ท่านเคยได้รับการเลื่อนขั้นหรือปรับขึ้นเงินเดือนหรือไม่

(1) ไม่เคย	(2) เคย น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง
(3) เคย ปีละ 1 - 2 ครั้ง	(4) เคย มากกว่าปีละ 2 ครั้ง ไปรตระนู.....

17. การปรับขึ้นเงินเดือนดังกล่าวอยู่ในอัตราครั้งละเท่าใด

(1) ไม่เกิน 300 บาท	(2) 301 - 500 บาท
(3) 501 - 1000 บาท	(4) 1001 - 1500 บาท
(5) 1501 - 2000 บาท	(6) 2001 - 4000 บาท
(7) มากกว่า 4000 บาท	

18. ท่านคาดหมายว่าเมื่อจบการศึกษาแล้ว ท่านจะได้รับการปรับเงินเดือนหรือไม่

(1) ไม่คิดว่าจะได้รับการปรับขึ้นเงินเดือน	(2) ได้เลื่อนตำแหน่งแต่ไม่ขึ้นเงินเดือน
(3) ได้ปรับเงินเดือนไม่เกิน 300 บาท	(4) ได้ปรับเงินเดือน 301 - 500 บาท
(5) ได้ปรับเงินเดือน 501 - 1000 บาท	(6) ได้ปรับเงินเดือน 1001 - 2000 บาท
(7) ได้ปรับเงินเดือน 2001 - 4000 บาท	(8) ได้ปรับเงินเดือนมากกว่า 4000 บาท

19. เมื่อจบการศึกษาแล้ว ท่านวางแผนการเปลี่ยนแปลงใดเกี่ยวกับการทำงานของท่าน
(1) ไม่มีการวางแผนเปลี่ยนแปลงใดๆ	(2) ขอสอบเพื่อปรับตำแหน่งตามวุฒิใหม่
(3) ขอโอนย้ายภายในหน่วยงาน	(4) ขอโอนย้ายระหว่างหน่วยงาน
(5) หางานใหม่	(5) อื่นๆ ระบุ.....
20. ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ที่สถาบันแห่งนี้ ท่าน
- (1) ลามาเรียนโดยได้รับเงินเดือนจากที่สำนักงาน
 - (2) ลามาเรียนโดยไม่ได้รับเงินเดือน
 - (3) เรียนไปด้วย ทำงานประจำ/พิเศษไปด้วย (โปรดระบุงานที่ทำ
งานประจำ..... งานพิเศษ.....)
 - (4) ไม่มีงานประจำ หรืองานพิเศษใดๆ
21. ผู้อุปการะในเรื่องค่าใช้จ่ายและค่าเล่าเรียนของท่านในปัจจุบัน คือ
(1) สามีหรือภรรยา	(3) ช่วยเหลือตนเอง
(2) บิดาและ/หรือมารดา	(4) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
22. ท่านได้รับทุนการศึกษาในปีปัจจุบันหรือไม่
(1) ไม่ได้	(2) ได้ ประมาณปีละบาท

ส่วนที่ 3 ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดประมาณจำนวนหน่วยกิตและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของท่านในปีการศึกษาที่ผ่านมา แล้วเติมลงในช่องว่างที่เว้นไว้ เช่น ท่านกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 ที่ขอให้นำจำนวนหน่วยกิตและค่าใช้จ่ายของปีที่ 1 และในกรณีที่ไม่ทราบค่าใช้จ่ายที่แน่นอนให้ประมาณค่าใช้จ่ายที่ใกล้เคียงที่สุดมาตอบ

23. ในปีที่ผ่านมา ท่านลงทะเบียนเรียน สำหรับภาคต้นจำนวน.....หน่วยกิต
เป็นภาคบรรยายจำนวน.....หน่วยกิต
ภาคปฏิบัติจำนวน..... หน่วยกิต
รวมค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียม เป็นเงินทั้งสิ้นประมาณ..... บาท
24. ในปีที่ผ่านมา ท่านลงทะเบียนเรียน สำหรับภาคปลายจำนวน.....หน่วยกิต
เป็นภาคบรรยายจำนวน.....หน่วยกิต
ภาคปฏิบัติจำนวน..... หน่วยกิต
รวมค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียม เป็นเงินทั้งสิ้นประมาณ.....บาท

25. ในปีที่ผ่านมา ท่านลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อนหรือไม่
- (1) ไม่ลงทะเบียน (2) ลงทะเบียนจำนวน.....หน่วยกิต
รวมค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียม เป็นเงินทั้งสิ้นประมาณ..... บาท
26. ท่านเสียค่าหนังสือ (ตำราเรียน) และอุปกรณ์การเรียนต่างๆ ไป เช่น สมุด ปากกา ดินสอ เอกสาร
ประกอบการเรียน ค่าจัดทำรายงาน ค่าถ่ายเอกสาร ฯลฯ โดยเฉลี่ยภาคเรียนละ..... บาท
27. ท่านเสียค่าอุปกรณ์การศึกษาสำหรับสาขาวิชาเฉพาะเช่น อุปกรณ์การเขียนรูป กล้องถ่ายรูป การทำ
โครงการ การทดลองวิชาเฉพาะต่างๆ เป็นเงินภาคเรียนละ.....บาท
28. ท่านเสียค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น ค่าเรียนพิเศษ ค่าอบรมสัมมนา ฯลฯ
โดยเฉลี่ยภาคเรียนละ.....บาท
29. ท่านเสียค่าที่พักอาศัยรวมทั้งค่าไฟฟ้าและน้ำประปาประมาณเดือนละ.....บาท
30. ท่านเสียค่าอาหารประจำวัน รวมทั้งขนม เครื่องดื่ม ประมาณเดือนละ.....บาท
31. ท่านเสียค่าพาหนะเดินทาง ไปกลับระหว่างที่พักกับสถาบัน
ประมาณเดือนละ..... บาท
32. ท่านเสียค่าพาหนะเดินทางกลับภูมิลำเนา ประมาณภาคเรียนละ..... บาท
33. ท่านเสียค่านู๋ง่ม เฉพาะเครื่องแบบและชุดฝึกภาคปฏิบัติ ตามระเบียบของสถานศึกษา
ประมาณปีละ.....บาท
34. ท่านเสียค่ารักษาพยาบาลและยารักษาโรค ประมาณปีละ..... บาท
35. ท่านเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น ดูภาพยนตร์ ดูละคร ดูกีฬา
ซื้อหนังสืออ่านเล่น สังกะหรค์เพื่อนฝูง ฯลฯ ประมาณปีละ.....บาท
36. ท่านเสียค่าใช้จ่ายเพื่อทัศนศึกษา ประมาณปีละ บาท
37. ท่านเสียเงินค่าสมาชิกชุมชน ชมรมต่างๆ และค่ากิจกรรมอื่น ๆ ของสถาบัน
ประมาณปีละ.....บาท

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ (ภาษาไทย) นายปริญญา สังข์สมบูรณ์
(ภาษาอังกฤษ) Mr.Praj-ya Sungsomboon

ตำแหน่งปัจจุบันอาจารย์ 1 ระดับ 4 โปรแกรมวิชาบริหารธุรกิจ

คณะวิทยาการจัดการ

สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

ประวัติการศึกษา

ปีที่จบ	ระดับ	อักษรย่อและชื่อเต็ม	สาขาวิชา	สถาบันการศึกษา
2535	ปริญญาตรี	วศ.บ. วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต	วิศวกรรมโยธา	มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
2543	ปริญญาโท	บธ.ม. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	บริหารธุรกิจ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สาขาวิชาที่มีความชำนาญ

1. เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม
2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ และ การวิจัยการดำเนินงาน
3. การบริหารโครงการ

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ไม่มี